

Министерство за образование и наука - Биро за развој на образованието
Ministria e Arsimit dhe Shkencës - Byroja e zhvillimit të arsimit
Ministry of Education and Science – Bureau for development of education

НАСОКИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВАТА ОД 1. ДО 6. ОДДЕЛЕНИЕ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО УЧЕБНАТА 2023/24 ГОДИНА

Содржина

ПРИДОБИВКИ ОД РЕФОРМИТЕ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ	2
ДЕФИНИРАЊЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА	2
ПЛАНИРАЊЕ НА НАСТАВАТА	4
ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕСТОЈ НА УЧЕНИЦИТЕ ВО УЧИЛИШТЕ.....	5
ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕСТОЈ НА НАСТАВНИЦИТЕ ВО УЧИЛИШТЕ.....	5
ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВАТА ПО ИНТЕГРИРАНИТЕ ПРЕДМЕТИ ВО 6. ОДД.....	5
ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА СЛОБОДНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ/СЛОБОДНИ АКТИВНОСТИ.....	7
НАСТАВА ВО ТАНДЕМ	9
УЧЕБНИЦИ И МАТЕРИЈАЛИ ЗА УЧЕЊЕ.....	9
ДОМАШНИ ЗАДАЧИ.....	10
ПЕДАГОШКА ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА.....	10

ПРИДОБИВКИ ОД РЕФОРМИТЕ ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

- Се надминуваат недостатоците на основното образование што се констатирани од страна на домашни и меѓународни истражувања и потврдени со исклучително слабите резултатите од учениците од меѓународните тестирања.
- Образованието се ориентира на интересите и потребите на учениците со што се обезбедуваат услови учениците да го доживуваат училиштето како средина за учење – имаат помал број задолжителни предмети, може да бираат предмети според својот интерес и да учествуваат во општествено-хуманиратни активности и сл.
- Се обезбедува активно учество на учениците во процесот на учење, кој овозможува развивање на нивните компетенции за учење базирани на критичко мислење (соодветно поврзување на информациите, наместо само нивно помнење).
- Се обезбедува учениците, до крајот на основното образование, да се стекнат со знаењата, вештините и вредностите/ставовите што се неопходни за живеење во современото општество, а се дефинирани со Националните стандарди базирани на клучните компетенции за доживотно учење (во согласност со сите европски документи и директиви за современо образование).
- Се овозможува континуирано стекнување на знаења и вештини што се неопходни за подготовка на учениците за справување со предизвиците на современото живеење, преку воведување задолжителни предмети, содржини во задолжителните и/или изборни предмети од областа на медиумската писменост, дигиталната писменост и информатиката, финансиската писменост и претприемништвото, заштитата на животната средина, справувањето со корупција и превенцијата од насилство, итн.
- Се реализира професионално и кариерно напредување на наставниците. Наставниците кои се истакнуваат во професионалната работа напредуваат во звање. Обуките за професионален развој на наставниците и стручните соработници се реализираат според каталог на акредитирани обуки.
- Постепено се намалува административната работа на наставниците на сметка на стручната работа во училиштата.

ДЕФИНИРАЊЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

● Национални стандарди

Ги претставуваат компетенциите (знаењата, вештините и ставовите/вредностите) кои треба да ги стекнат учениците до крајот од основно образование. Базирани се на клучните компетенции за доживотно учење и се групирани во осум подрачја. Дел од нив се стекнуваат преку конкретни наставни предмети, а дел се вклучени во повеќето предмети. На пример, компетенциите од подрачјето *Личен и социјален развој* се однесуваат на воспитната компонента на образованието и претставуваат и неопходен предуслов за развој на компетенциите во повеќе други подрачја и/или за практикување на компетенциите определени со другите подрачја, какви што се вештините поврзани со критичко размислување, решавање проблеми, соработка и тимска работа, комуникација и разрешување конфликти.

Преку наведувањето на конкретни компетенции во дадена наставна програма се укажува на придонесот на наставниот предмет за нивно стекнување. Тоа не значи дека компетенциите наведени во наставната програма ќе бидат стекнати во целост со изучување на тој предмет, туку дека изучувањето на предметот (преку постигнување на резултатите од учење и/или преку реализација на активностите) ќе придонесе за нивно стекнување.

- **Теми**

Содржините на наставните предмети се групирани во теми – секој предмет содржи повеќе теми, а секоја тема обединува повеќе содржини. Бројот на часови за секоја тема варира зависно од обемот и сложеноста на вклучените содржини.

Во повеќето случаи темите се надоврзуваат една на друга и затоа се обработуваат една по друга, по редоследот како што се дадени во наставната програма. Се препорачува по заокружувањето на секоја тема ученикот да добие сумативна оценка што го одразува степенот на совладаност на дадената тема.

- **Подрачја**

Единствено во наставните предмети *Македонски јазик, Албански јазик, Турски јазик, Српски јазик и Босански јазик*, содржините се групирани околу подрачја, наместо според теми. Тоа е направено така затоа што содржините кои припаѓаат на едно подрачје не можат да се обработуваат независно една од друга и истовремено при обработката на содржините од едно подрачје најчесто се вклучуваат и содржини од едно или повеќе други подрачја.

- **Модули**

Во интегрираните предмети за 6. одделение кои ги реализираат повеќе наставници (*Историја и општество и Техничко образование и информатика*), темите кои припаѓаат во исто научно/образовно подрачје се групирани во заеднички модул кој го носи називот според научното/образовното подрачје на кое припаѓа (на пример, во програмата за предметот *Историја и општество*, темите од историја се групирани во модулот *Историја*, темите од географија во модулот *Географија*, а темите од граѓанско образование во модулот *Граѓанско образование*).

- **Резултати од учење**

Наведени се за секоја тема/подрачје одделно. Претставуваат поопшти резултати од учењето – еден резултат најчесто содржи повеќе знаења и умеања. Поконкретно се разработени во стандардите за оценување – секој резултат од учење најчесто обединува повеќе стандарди за оценување.

Во некои предмети и за некои теми/подрачја има наведени и дополнителни резултати од учење кои укажуваат на однесување или на социо-емоционални аспекти од развојот на учениците и ја потенцираат воспитната компонента на изучувањето на дадени содржини.

- **Стандарди за оценување**

Од секоја содржина произлегуваат повеќе стандарди за оценување. Секој стандард претставува конкретен резултат од учењето на дадената содржина. Базирани се на Блумова таксономија и се дефинирани како мерливи исходи од учењето кои укажуваат (експлицитно или имплицитно) на начинот на кој може да се провери дали е постигнат резултатот од учењето.

Претставуваат централна компонента на наставните програми. Планирањето на часот не го водат наставните содржини, туку стандардите за оценување – планирањето се прави за да се овозможи да се постигнат стандардите за оценување, а не за да се совладаат содржините. Тоа значи дека сите активности што се реализираат за време на часовите треба да водат кон постигнување на стандардите за оценување.

- **Поими**

Во повеќето случаи, покрај називот на содржините во заграда се наведени и поимите што се однесуваат на клучните информации околу кои се развива содржината и чие значење учениците треба да го научат. Се обработуваат во рамки на содржината и се директно поврзани со стандардите за оценување. Се очекува при обработката и изучувањето на наведените содржини да не се излегува од доменот на наведените поими.

- **Активности**

Укажуваат на тоа што треба учениците да прават за време на часот (фокусирани се на учениците). Служат за постигнување на стандардите за оценување. Претставуваат основа за развивање на сценаријата за час како дел од планирање на часовите.

Се базираат на искуствено учење – им овозможуваат на учениците да стекнуваат искуство во училиницата во врска со она што се учи или да го поврзуваат она што се учи со претходното искуство стекнато надвор од училиницата. Задолжително придонесуваат за поврзување и осмислување на информациите наместо запомнување на готови дадени информации.

Претставуваат примери – може да се користат како што се дадени, но и да се модификуваат. Доколку дадените примери не ги покриваат сите стандарди за оценување треба да се смислат нови, при што треба да се користи истиот принцип.

ПЛАНИРАЊЕ НА НАСТАВАТА

- Планирањето се прави врз основа на наставните програми – секој елемент од наставните програми се користи за одреден вид планирање: планирање на реализацијата на наставната програма и планирање на реализацијата на часот.
- При планирањето се користат електронските верзии на наставните програми и унифицирани урнеци за планирање објавени на веб страницата на Бирото – наставниците само прават реорганизација согласно потребите на учениците и условите во училиштето.
- Наместо наставниците индивидуално да подготвуваат годишно глобално планирање и тематско планирање одделно, стручниот актив подготвува планирање за реализација на наставната програма пред почетокот на учебната година.
- Наместо дневно планирање наставниците (индивидуално или тимски) го планираат секој час одделно подготвувајќи сценарија и соодветни наставни материјали.
- При планирањето на наставата, наставниците можат да користат веќе подготвени планирања од страна на други наставници, при што само треба да наведат од кого и од каде го преземаат.
- Неделно планирање се прави само од 1. до 5. одделение. Го содржи само распоредот на часови во текот на конкретна недела (кој може да варира од една до друга недела) во кој се наведени предметите и стандардите за оценување што се планира да се реализираат. Неделното планирање се споделува со родителите.
- Со новиот начин на планирање е зголемена автономијата на наставниците во одредување на фондот на часови за одреден стандард за оценување и наставна содржина според потребите на учениците од паралелката. Одделенските наставници од 1. до 3. одделение имаат целосна слобода да ја планираат наставата во текот на денот така што ќе ги реализираат предвидените стандарди за оценување преку интегрирање на наставните содржини од различни предмети.

ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕСТОЈ НА УЧЕНИЦИТЕ ВО УЧИЛИШТЕ

- Сите ученици од 1. до 5. одделение престојуваат во училиште 5 саати дневно (исклучок се оние кои поради продолжен престој може да престојуваат и повеќе саати во училиште). Учениците од 6. одделение престојуваат во училиште 6 саати дневно.
- Поголемиот дел од времето во текот на задолжителниот престој, учениците го поминуваат во редовна настава по задолжителните и изборните предмети (оние од 1. до 5. одделение во просек 3-3,5 саати дневно, а оние од 6. одделение, во просек 4-4,5 саати дневно), а остатокот од времето е наменет за неструктурирани активности (како што се одморите меѓу часовите), а дел за активности што се структурирани и организирани од наставниците или од училиштето во вид на одделенски час, дополнителни или додатни активности поврзани со наставата или со воннаставните активности со кои се задоволуваат потребите и интересите на учениците (какви што, на пример, се: хор, оркестар, спортски клуб, подготовка на театарска претстава, еколошки и хуманитарни акции).
- Во рамки на времето што учениците го поминуваат во училиште, секој наставник е должен по својот предмет да реализира дополнителна настава за сите ученици кои не успеаваат да постигнат задоволителни резултати за време на редовната настава. За таквите потреби наставниците изготвуваат распоред, почитувајќи го времето кое им одговара на учениците за кои е наменета и јавно го истакнуваат. Голем дел од додатната настава се реализира преку слободните изборни предмети кои служат за продлабочување и проширување на знаењата од задолжителните предмети. За учениците кои се подготвуваат за натпревари, наставникот реализира додатни менторски часови, за чиј распоред исто така се договара со учениците и јавно го истакнува.
- Училиштето треба да го организира времето и просторот за да обезбеди непречена реализација не само на наставата туку и на другите активности во училиштето во текот на задолжителниот престој на учениците.

ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕСТОЈ НА НАСТАВНИЦИТЕ ВО УЧИЛИШТЕ

- Задолжителниот престој на наставниците што реализираат настава од 1. до 6. одделение е 6 саати дневно, без оглед на тоа дали се одделенски или предметни наставници.
- Поголемиот дел од времето во текот на задолжителниот престој, наставниците го поминуваат во редовна настава по задолжителните и изборните предмети, а остатокот од времето е наменет за реализација на воннаставни активности, на додатна/дополнителна настава, на истражувачките и/или интердисциплинарните проекти на учениците, на општествено-хуманитарната работа на учениците, како и за соработка со колегите во рамки на стручните активи и за други стручни активности во рамки на училиштето.

ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВАТА ПО ИНТЕГРИРАНИТЕ ПРЕДМЕТИ ВО 6. ОДД.

- Содржини од природните науки (биологија, хемија, физика и дел од географија), од историја и другите општествени и хуманистички науки, како и од техничко образование и информатика се изучуваат како интегрирани во заеднички предмет (*Природни науки, Историја и општество и Техничко образование и информатика*) што овозможува учениците:
 - да добијат целосна претстава за поврзаноста меѓу концептите што се предмет на изучување (наместо да ги гледаат како издвоени и независни);

- во даден временски период да се фокусираат на содржини од еден модул/една дисциплина (пр. модул *Историја*, модул *Географија*, модул *Биологија*, итн.) наместо истовремено да учат и да се подготвуваат за повеќе дисциплини.
- Наставата по предметот *Природни науки* се организира и реализира на истиот начин како и претходните години, согласно новата наставна програма. Со оглед на тоа што во новата наставна програма за овој предмет се додадени теми од географија, и наставниците кои традиционално го предаваат предметот Географија може да ја реализираат наставата по интегрираниот предмет (како и во периодот од воведување на предметот Природни науки во осумгодишното основно училиште до реформите според Кембриџ програмите кога беа исклучени темите од географија од овој предмет).
- Сите наставници кои до сега учествувале и ќе учествуваат во реализација на наставата по предметите *Историја*, *Географија*, *Граѓанско образование*, *Техничко образование* и *Информатика* се сметаат за потенцијални наставници за реализација на новите наставни предмети *Историја и општество* и *Техничко образование и информатика* во 6. одделение. Училиштето треба да направи распоред на ангажманот на овие наставници што ќе обезбедува да изведуваат минимум 15 наставни часа неделно без оглед на одделението во кое ја реализираат наставата. Со оглед на новиот начин на организација и реализација на интегрираните предмети во некој временски период наставниците може да имаат повеќе од 20 наставни часа, а во друг период помалку од 20 наставни часа неделно. Сепак, овие наставници во просек на годишно ниво ќе имаат доволен фонд на часови (вклучувајќи и други задолженија доделени од страна на директорот на училиштето) и ќе им се пресметува целосна месечна плата во текот на целата учебна година, без оглед на начинот на организацијата и реализацијата на наставата во одделни периоди во текот на наставната година.
- Согласно наставната програма по *Историја и општество* за 6. одделение, наставата по овој предмет во учебната 2023/24 година ќе се реализира со 3 часа неделно, односно 108 часа годишно, од кои 62 часа отпаѓаат на модулот Историја, 10 часа на модулот Граѓанско образование и 36 часа на модулот Географија. Начинот на реализација на наставата во текот на учебната година е илустриран во следната табела:

модул	број на часови	должина на реализација	период на реализација
Историја	62	20 недели+2 часа	од почетокот на учеб. година до средината на фев. 2024
Географија	36	12 недели	од средината на фев. 2024 до средината на мај 2024
Граѓанско образование	10	3 недели+1 час	од средината на мај 2024 до крајот на учеб. година

- Истиот принцип се применува и при организација на наставата по предметот *Техничко образование и информатика*, при што се следи предвидениот број на часови во наставната програма за секој модул одделно. При реализација на овој предмет, училиштето го определува распоредот на модулите согласно наставниот кадар со кој располага.
- Оценувањето по предметот *Природни науки* се реализира на истиот начин како и претходните години, односно наставникот што ја реализира програмата ја изведува оценката.

- Со оглед на тоа што наставата по предметот *Историја и општество* ја реализираат двајца или тројца наставници, секој наставник изведува посебна оценка за модулот што го реализира. На крајот на учебната година во свидетелството се запишуваат одделни сумативни оценки од *Историја, Географија и Граѓанско образование*.
- Истиот принцип се применува и при оценување на постигањата на учениците по предметот *Техничко образование и информатика*. Така, во свидетелството се внесуваат две оценки – една за *Техничко образование*, а друга за *Информатика*.
- Во табелата што следи е прикажан просечниот неделен фонд на часови по одделенија од кој може да се пресмета фондот на часови на наставниците кои во учебната 2023/24 година, освен интегрираните предмети во 6. одделение ќе ги реализираат и одделните предмети во 7., 8. и 9. одделение. При изготвување на распоредот на ангажираност на наставниците секое училиште треба да внимава да не го врзува секој наставник со изведување настава во едно одделение, туку да направи оптимална организација која обезбедува ниту еден наставник да нема помалку од 15 часа просечен неделен фонд.

Учебна 2023/24 година

Просечен неделен број на часови по одделенија (за една паралелка од секое одделение)

Наставен предмет (предметен наставник)	Неделен број на часови по одделенија					Вкупно
	Петто	Шесто	Седмо	Осмо	Деветто	
Историја и општество						
Историја		1,75	2	2	2	7,75*
Граѓанско образование		0,25		1	1	2,25
Географија		1	2	2	2	7
Природни науки						
Географија						(+2+3)**
Биологија			2	2	2	6 (+2+3)
Хемија	2	3		2	2	4 (+2+3)
Физика				2	2	4 (+2+3)

* Во училиштата во кои наставникот по историја го реализира и предметот Граѓанско образование, неговиот просечен неделен фонд на часови од сите одделенија може да достигне до 10 по паралелка.

** Во заградата се дадени часовите од Природни науки во 5. и 6. одделение што може да бидат додадени на фондот на часови на наставникот по географија, биологија, хемија или физика.

ОРГАНИЗАЦИЈА И РЕАЛИЗАЦИЈА НА СЛОБОДНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ/СЛОБОДНИ АКТИВНОСТИ

- Во првиот образовен период (1.-3. одделение) слободните изборни предмети се реализираат во форма на **слободни активности** што ги води одделенскиот наставник со учениците од „својата“ паралелка.
- Слободните активности се реализираат во времето предвидено за слободниот изборен предмет (2 наставни часа неделно). Наставникот нуди повеќе видови групни активности како дополнување на она што е веќе учено во текот на неделата, а секој ученик се поттикнува самиот да избере во која од понудените активности сака да учествува. Така на пример, една група ученици може да црта на тема што ќе ја избере, друга група да драматизира некој текст, трета да танцува на дадена

музика, итн. Алтернативно, целата паралелка може да избере заедничка активност која е во функција на:

- поддршка на личниот и социјалниот развој на учениците (на пример, една од повеќе понудени работилници од Образование за животни вештини),
 - проширување/продлабочување на знаењата преку проектни активности од еден предмет или од една тема која поврзува повеќе предмети, како на пример, да прави хербариум од растенија и да ги запишува нивните имиња (Природни науки и мајчин јазик), или графички да прикажува податоци за просториите во училиштето, клупите, столчињата, итн. (Математика и Општество) и
 - развивање на основни ИКТ вештини, како на пример, користење програми за цртање на компјутер, користење на тастатура за пишување и сл.
- Наставникот го следи учеството на секој ученик во слободните активности (1.-3. одделение) и изведува опасна оценка која ги одразува редовноста, ангажираноста, придонесот и напредокот во стекнување соодветни знаења и вештини. Оценката се запишува во свидетелството.
 - На учениците од вториот период на основното образование (4.-6. одделение) им се нуди да избираат од четири категории слободни изборни предмети:
 - (1) изборни предмети за проширување/продлабочување на знаењата од задолжителните наставни предмети (пример: анализирање и пишување поезија, математичко-логичко резонирање, заштита на животната средина, етика на религиите, класична култура, жените низ историјата, програмирање, сликање/цртање/вајарство, соло пеење, народни ора),
 - (2) изборни предмети за поддршка на интереси на учениците кои не се дел од наставните предмети (пример: фотографија, градинарство/хортикултура, театарски работилници, готвење, резбарство, оригами, моделарство),
 - (3) изборни предмети за поддршка на личниот и социјалниот развој на учениците (пример: образование за животни вештини, образование за родова еднаквост, мултикултурни работилници, финансиска писменост),
 - (4) изборни предмети од спортско-рекреативен карактер (пример: фудбал, кошарка, ракомет, одбојка, пинг-понг, јога, пилатес, модерен танц).
 - Учениците бираат два слободни изборни предмети во текот на една учебна година – еден за првото и друг за второто полугодие. Предметите што ученикот ќе ги избере за тековната учебна година мора да припаѓаат на различни категории.
 - Реализацијата на слободните изборни предмети во вториот период (4.-6. одделение) ја изведуваат одделенски и/или предметни наставници. При тоа, фондот на часови од реализацијата на слободниот изборен предмет се пресметува во вкупниот неделен/годишен фонд на часови на наставникот реализатор.
 - Секое училиште при понудата на слободни изборни предмети се води, пред сè, од интересот на учениците, како и од капацитетите на професионалниот кадар/наставниците со кои располага, без да предизвика дополнителни фискални импликации на буџетот.
 - Начинот на избор, организација, планирање и реализација на слободните изборни предмети е детално опишан во Водичот за слободни изборни предмети во основното образование објавен на веб страницата на Бирото.
 - Оценките од слободните изборни предмети се базираат на редовноста, ангажираноста, придонесот и напредокот на ученикот во стекнување соодветни знаења и вештини. Оценките за двата предмета одделно (независно во кое полугодие се изучувани) се запишуваат во дневникот и во свидетелството.

НАСТАВА ВО ТАНДЕМ

- Кога наставата се реализира од страна на двајца наставници (за предметот *Физичко и здравствено образование* од 1. до 5. одделение) планирањето и реализирањето го прават двата наставника заедно.
- Во наставата по *Физичко и здравствено образование* улога на одделенскиот наставник е да ги организира учениците, да им пружа поддршка при изведување на вежбите, да се грижи за нивната безбедност и дисциплина за време на часовите и да го следи учеството и напредокот на секој ученик. Улогата на предметниот наставник е да направи избор на соодветни вежби и реквизити, да ги демонстрира вежбите, да се грижи за безбедноста и дисциплината на учениците за време на часовите и да го следи учеството и напредокот на секој ученик. Двајцата наставници се редовно и континуирано присутни на часовите и освен што заеднички ги реализираат часовите, заеднички и ги оценуваат учениците.

УЧЕБНИЦИ И МАТЕРИЈАЛИ ЗА УЧЕЊЕ

- Наставата по сите предмети не се базира на учебник, туку на наставната програма - наставникот на часот не реализира лекција од учебник туку активности кои водат кон постигање на стандардите за оценување од наставната програма. Учебниците може да се користат на часовите само доколку содржат вежби или други активности што се предвидени за работа на час, каков што е случајот со учебниците од 1. до 3. одделение.
- Како замена за учебници може да се користат материјали за учење подготвени од Бирото за развој на образованието. Во услови кога учебниците не се навремено обезбедени (повлечени се од употреба поради неквалитет, постапката за нивно одобрување не е завршена, или нема заинтересирани автори), за да им се олесни учењето на учениците, Бирото за развој на образованието изработува материјали за учење.
- За оние предмети за кои не се предвидени учебници, Бирото изготвува прирачници како поддршка на наставниците при реализација на наставата.
- Учебниците се само едно од средствата за учење што им помагаат на учениците да добијат информации во врска со содржините што ги изучуваат. Дел од стандардите за оценување не можат да бидат целосно покриени со информациите содржани во учебниците затоа е неопходно за време на часовите да се користат наставни материјали за учење креирани од страна на наставниците за потреби на активностите што се дел од наставната програма.
- Наставниците имаат слобода во својата училница да користат наставни материјали кои самите ги избрале и ги прилагодиле (независно од официјално понудените) или самостојно ги креирале за потребите на ефективно реализирање на наставата со своите ученици. Материјалите може да се подготвуваат: во *текстуална форма* (се користат како ресурси, извори на знаење, или како материјал за утврдување и самопроверка на нивото на стекнати знаења), во *визуелна, аудио и аудиовизуелна форма* (пр., образовни и документарни емисии на телевизија или интернет, снимена музика, аудиозаписи со различни звуци итн.), или во *дигитална форма* (слични на дигитални учебници).
- Наставниците се поттикнуваат да ги споделуваат наставните материјали со колегите, во рамки на стручните активи и на ниво на општина, односно држава.

ДОМАШНИ ЗАДАЧИ

- Домашните задачи служат како поддршка за постигнување на конкретни резултати од учење наведени во наставните програми. Се препорачува да ги опфаќаат сите предмети (за оние делови за кои наставникот смета дека има потреба или пак е интерес на учениците) и да бидат различни секој ден.
- Домашните задачи за учениците од 1. до 3. одделение се реализираат во вид на активности наменети за развивање на интересот и желбата за читање, презентирање на разбраното со користење на различни медиуми, читање со разбирање, изразување на чувствата, решавање математички задачи и едноставни проблемски задачи, одговарање на прашања со точни одговори и давање објаснување и сл.
- Учениците од 1. до 3. одделение ги работат домашните задачи во училиште, за време на задолжителниот престој.
- Домашните задачи што им се задаваат на учениците од 4. до 6. одделение треба да го ставаат ученикот во проблемски ситуации кои водат кон продлабочување на учењето (бараат размислување и став поткрепен со докази), да овозможат интегрирање на знаењата од повеќе предмети и нивна примена во решавањето проблеми од секојдневни ситуации, да се надоврзуваат на интересите на учениците во дадени сфери од секојдневниот живот, да поттикнуваат на читање со разбирање на текстови од книги, новинарски статии, информации од блогови и проверени сајтови, како и на други материјали од опкружувањето и сл.
- Се препорачува поголем дел од домашните задачи за учениците од 4. до 6. одделение да се реализираат во училиште, а работата на нив во домашни услови да не надминува 40 минути. При тоа треба да се избегнува вклучување на семејството во нивната изработка.
- Домашните задачи за учениците од 4. до 6. одделение може да бидат испланирани и зададени на некоја од дигиталните платформи.
- Наставникот што ја задал домашната задача е задолжен редовно да следи колку квалитетно е изработена домашната задача од страна на секој ученик и да дава индивидуални повратни информации кои укажуваат колку изработките на домашните задачи придонесуваат за учењето и постигањата.

ПЕДАГОШКА ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

- Со реформите во основното образование постепено се намалува и олеснува водењето на педагошката евиденција и документација од страна на наставниците.
- Наставниците водат само електронски дневник.
- Во делот за евиденција на часовите, секој наставник ја запишува само содржината и стандардот/стандардите за оценување што се разработува на часот.
- Од учебната 2023/24 година се внесуваат извесни измени и дополнувања во електронскиот дневник, и тоа:
 - Во делот за евиденција на часовите од распоредот каде наставата ја реализираат двајца наставници (за продолжен престој на ученици од иста паралелка т.н. целодневна настава, за часот по физичко воспитание и образование и сл.) има опција за внесување на името и презимето на двајцата наставници реализатори на конкретниот предмет.
 - Во делот на слободни ученички активности (воннаставни и други активности) се прави поделба со следните поднаслови:
Час на одделенска заедница

Додатна настава

Дополнителна настава

Воннаставни и други активности

При пополнување на активностите од поднасловите се наведува и името и презимето на наставникот/наставниците кои ги реализираат овие активности.

- Реализацијата на воннаставните активности, додатната и дополнителната настава се водат само во електронскиот дневник и се укинува водењето на досега пропишаните обрасци во Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на педагошката документација и евиденција во основното училиште.
- Се планира изработка на нов изглед и нова намена на Додатокот на свидетелство и упатство за негово водење и пополнување. Додатокот на свидетелство треба да покаже какви интереси пројавува ученикот/ученичката и какви се неговите/нејзините постигања во текот на учебната година во изборните предмети, во воннаставните активности, во кој од одделните модули од интегрираните наставни предмети се истакнува, какво и колкаво е учеството во проектни активности, општествено-хуманитарни акции, натпревари по одделни наставни предмети и сл.
- Додатокот на свидетелство станува значаен дел од педагошката документација со оглед на фактот дека неговото вреднување влегува како еден од критериумите за упис во средното образование предвидено со новиот Закон за средно образование кој е во фаза на донесување.